

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલેકેશન (ડાયરેક્શન) નં. ૪૭૧૫/૨૦૨૧

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી હસમુખ ડી. સુથાર

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	હા
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તીઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના

નારાયણસાઈ આશારામ હરપલાણી
વિરુદ્ધ
ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ: અરજદાર(રો) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી આશિષ એમ. ડાગલી
સામાવાળા(ઓ) નં. ૨,૩ ને નોટિસની બજવણી થયેલ છે સામાવાળા નં. ૧
તરફે વકીલ શ્રી એચ. કે. પટેલ, એ.પી.પી. સાથે શ્રી હાર્દિક એ. દવે, પી.પી.
=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી હસમુખ ડી. સુથાર
તારીખ : ૧૬/૦૮/૨૦૨૪

મૌખિક ચુકાદો

૧. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની હાલની અરજી દ્વારા,
અરજદારે સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા સમયગાળામાં વર્ડ
પ્રોસેસર સુવિધા અને પ્રિન્ટર સાથેનો અંગત લેપટોપ/આઈપેડ/કોમ્પ્યુટર પૂરો
પાડવા અને તે પર પોતાના વિચારો વ્યક્ત કરવા મંજૂરી આપવાની અરજ કરેલ
છે અને સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા સમયગાળામાં
મોબાઈલના ઉપયોગ સંબંધિત તારીખ ૦૫.૦૨.૨૦૨૧ ના પત્રવ્યવહારને
(એનેક્સર-સી પર) કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા/ફેરફાર કરવા તથા યોગ્ય
શરતો પર તે મંજૂર કરવા અરજ કરેલ છે.

૨. અરજદાર – સજા પામેલ કેદી તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી આશિષ એમ. ડાગલી
અને સામાવાળા રાજ્ય અને તેના સત્તાધિકારીઓ તરફે વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી
એચ. કે. પટેલની સહાયતાથી વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી હાર્દિક એ. દવેને
સાંભળ્યા.

૩. રુલ. વિદ્વાન એ.પી.પી. સંબંધિત સામાવાળા તરફથી રુલની બજવાણીનો સ્વીકાર કરે છે. કેસના તથ્યો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, હાલની બાબત આખરી નિકાલ માટે તુરંત જ હાથ ધરવામાં આવે છે.

૪. અરજદાર જહાંગીરપુરા પોલીસ સ્ટેશનમાં સન ૨૦૧૩ માં નોંધાયેલા સી.આર. નં. ૧-૩૧/૨૦૧૩ ના ગુનામાં આજીવન કેદની સજા ભોગવતો કેદી છે, જે ગુનો ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ ની કલમ ૩૭૬(૨)(સી), ૩૭૭, ૩૫૪, ૩૪૪, ૩૫૭, ૩૪૨, ૩૨૩, ૫૦૪, ૫૦૬(૨), ૧૨૦-બી, ૨૧૨, ૧૫૩ અને ૧૧૪ હેઠળના ગુનાઓ માટે નોંધાયેલો છે અને તેને આજીવન કેદની સજા ફટકારવામાં આવેલ છે. તે ઉપરાંત, અરજદાર વિરુદ્ધ અન્ય બે ગુનાઓ પણ નોંધાયેલા છે, જે નીચે મુજબ છે:-

(૧) ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ ની કલમ ૨૧૩, ૨૧૪, ૨૧૭ અને ૧૨૦(બી) તથા પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટની કલમ ૭, ૮, ૯, ૧૨ અને ૧૨ હેઠળના ગુના માટે ડીસીબી પોલીસ સ્ટેશન, સુરત ખાતે નોંધાયેલી એફ.આઈ.આર. સી.આર. નં. ૧-૩૭/૨૦૧૩. સદર ગુનાના અનુસંધાને કેસની કાર્યવાહી હજુ પેન્ડિંગ છે.

(૨) ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ ની કલમ ૩૦૭ અને ૩૪ હેઠળના ગુના માટે સનોલી ખુર્દ સરદાર પાણીપત પોલીસ સ્ટેશન, હરિયાણા ખાતે નોંધાયેલી એફ.આઈ.આર. સી.આર. નં. ૧-૨૪૩/૨૦૧૫. સદર ગુનાના અનુસંધાને તોહમતનામુ ફરમાવવામાં આવેલ નથી અને તે તોહમતનામુ ફરમાવવા માટે પેન્ડિંગ છે.

૫. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે, અરજદાર એક સારા લેખક છે અને તેમની જેલમુક્તિ પહેલાં, તેમણે ૧૮ પુસ્તકો લખ્યા હતા, જે વેબસાઈટ દ્વારા ઓનલાઈન વેચાય છે; તેમની અટકાયત પછી અને ૨૦૧૩-૧૪ થી જેલમાં રહ્યા દરમિયાન, તેમણે હિન્દીમાં વધુ ૫ પુસ્તકો પ્રકાશિત કર્યા છે અને આ રીતે તેમણે જેલમાં તેમના નવરાશના સમયનો ઉપયોગ કર્યો છે. આ હેતુ માટે, તેમને પોતાના ખર્ચે એક અંગત લેપટોપ અને કોમ્પ્યુટર ડેસ્કટોપની જરૂર છે, જેથી જેલની અંદર અરજદાર દ્વારા તેમના પોતાના અને તેમના પિતાના કેસોના દસ્તાવેજોના મોટા જથ્થાને તૈયાર કરવા માટે તેનો ઉપયોગ કરી શકાય જે સંયુક્ત રીતે આશરે ૫૦,૦૦૦ પૃષ્ઠો જેટલો થાય છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અરજદારે કેસોની સુનાવણી દરમિયાન તેમના વકીલ(ઓ)ની સલાહ પણ લેવાની જરૂર છે; તે પોતાના કેસો જાતે તૈયાર કરવા માંગે છે અને પોતાના વકીલોને નોંધ આપવા માંગે છે અને પોતાના વિવિધ કેસો અંગે પોતાના વકીલો સાથે મસલત/સંપર્ક કરવા માંગે છે. અરજદારના પિતા, માતા અને બહેન વિરુદ્ધ પણ ઘણા કેસો નોંધાયા છે, જેના કારણે તેમના વૃદ્ધ પિતા જેલમાં છે અને માતા તથા બહેન જામીન પર છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે, અનેક કેસો હોવાથી અને કેટલાક કેસો ગુજરાત સિવાયના અન્ય રાજ્યોમાં પણ હોવાથી દરેક પરિસ્થિતિ સાથે સુમેળ સાધવા માટે, સફળ થવા માટે પોતાના કેસોના સંબંધમાં પોતાને અપડેટ રાખવા તેમજ જાતે જ પત્રવ્યવહાર અને સંપર્ક કરવો ખૂબ જ જરૂરી રહેશે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે, અરજદારના માતાની ઉંમર

આશરે ૭૮ વર્ષ છે અને પિતાની ઉંમર આશરે ૮૨ વર્ષ છે, જેઓ જોધપુર સેન્ટ્રલ જેલમાં છે અને બંને જીવલેણ બીમારીઓથી પીડાઈ રહ્યા છે. અરજદારના માતા ચાલી શકતા નથી અને મોટાભાગે પથારીવશ છે અને અનેક વખત, તેમને કટોકટીની પરિસ્થિતિમાં હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવા પડે છે.

૫.૧ તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે, અરજદારના કેસ સંબંધિત કેસ પેપર્સ હજારો પૃષ્ઠોમાં ચાલે છે અને તેથી, જેલ સત્તાધિકારીને લેપટોપ અને કોમ્પ્યુટર તેમજ એસટીડી/પીસીઓ ની સુવિધા પૂરી પાડવા અરજ કરવામાં આવી હતી જેથી તેઓ પોતાના વકીલ અને પરિવારજનો સાથે સંપર્ક કરી શકે. તેમણે એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે, અરજદારને પર્સનલ સિક્યોર્ડ સિમ-કાર્ડ લોકડ મોબાઇલ હેન્ડસેટ વાપરવાની છૂટ આપી શકાય જેથી મોનિટર કરેલી રીતે, તે પોતાના વકીલો, પરિવાર અને શુભેચ્છકો સાથે સંપર્ક કરી શકે. તદુપરાંત, મહામારીના મુશ્કેલ સમય દરમિયાન જ્યારે વકીલો, પરિવાર અને મિત્રોની મુલાકાતો સ્થગિત કરવામાં આવી હતી, ત્યારે કેદીઓ માટે તેમના પરિવાર અને વકીલો સાથે વાતચીત કરવા માટે વારંવાર અને સુગમ સંચાર પ્રણાલીના માર્ગો વિકસાવવાની વર્તમાન સમયની જરૂરિયાત છે. તેમણે એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર સજા પામેલ કેદી હોવા છતાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૯(૧) હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલ વાણી અને અભિવ્યક્તિની સ્વતંત્રતાના મૂળભૂત અધિકારો અને અનુચ્છેદ ૨૧ હેઠળ જીવવા અને વ્યક્તિગત

સ્વતંત્રતાના અધિકાર મેળવવા માટે હકદાર છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર તેમના જીવનના ચાર દાયકાથી સામાજિક અને આધ્યાત્મિક સેવાઓમાં છે અને તેઓ સામાજિક અને આધ્યાત્મિક વિષયો પર લખેલા ઘણા પુસ્તકોના સફળ લેખક પણ છે અને તેથી પણ, તેઓ પુસ્તકો, લેખો અને સંશોધન આધારિત લેખન લખીને જેલમાં તેમના સમયનો ઉત્પાદક ઉપયોગ કરવા માટે હકદાર છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે, અગાઉ અરજદારે ૧૯ જેટલા પુસ્તકો પ્રકાશિત કર્યા છે અને જેલમાં રહીને પણ તેમણે ૫ પુસ્તકો પ્રકાશિત કરાવ્યા છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે યુકે, યુએસએ અને સ્કોટલેન્ડ જેવા અન્ય દેશોની સરકારોએ તેમના કેદીઓને આવી જ સુવિધાઓ આપી છે. યુકે અને સ્કોટલેન્ડની સરકારોએ તેમના કેદીઓને દરેક બેરેકમાં મોબાઇલ ફોન, વિડિયો લિંક દ્વારા વર્ચ્યુઅલ મુલાકાતો અને શિક્ષણ હેતુઓ માટે મર્યાદિત ઇન્ટરનેટ એક્સેસ પૂરો પાડ્યો છે.

૫.૨ એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, આ અંગે અગાઉ કરવામાં આવેલી અરજીનો જેલ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટે પમી ફ્રેન્ચુઆરી ૨૦૨૧ ના રોજ જવાબ આપ્યો હતો (એનેક્સર-સી) કે, જેલ મેન્યુઅલ અને ધ પ્રિઝન્સ એક્ટ, ૧૮૯૪ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, ખાસ કરીને કલમ ૪૨, ૪૫ અને ૪૫(૧૨) ને ધ્યાનમાં રાખીને, મોબાઇલ ફોન વાપરવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. સત્તાધિકારીએ એવું કારણ આપીને કે, અરજદાર ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦

ની કલમ ૩૭૬ હેઠળના ગુના માટે સજા પામેલ કેદી છે, અને તેથી આવા કેદી અને ગંભીર પ્રકારના ગુનાની આવી અન્ય કલમોના કેદીઓને જેલ પરિસરમાં સ્થિત એસટીડી/પીસીઓ બૂથનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવતી નથી અને તેમની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવી ન હતી.

૫.૩ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે માત્ર અરજદાર કેદી કે સજા પામેલ કેદી હોવાના કારણે તેમને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪, ૧૬, ૧૯ અને ૨૧ હેઠળના તેમના મૂળભૂત અધિકારોથી વંચિત રાખી શકાય નહીં; અરજદાર અત્યંત આધ્યાત્મિક વ્યક્તિ છે અને અન્ય આધ્યાત્મિક વ્યક્તિત્વો સાથે સંપર્કમાં રહેવા માંગે છે અને લેપટોપ, આઈપેડ અને કોમ્પ્યુટર જેવા ઉપકરણોની મદદથી જ્ઞાન મેળવવા માંગે છે. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, વાસ્તવમાં, અરજદારની અટકાયત પહેલાં, અરજદાર ઘણી આધ્યાત્મિક પ્રવૃત્તિઓમાં સામેલ હતા અને ઘણા આધ્યાત્મિક વ્યક્તિત્વો સાથે પણ જોડાયેલા હતા અને તેથી, તેઓ એવા ઉપકરણ માટે અરજ કરે છે જે તેમને તેમના આધ્યાત્મિક સાહચર્ય અને જ્ઞાનને સમૃદ્ધ બનાવવામાં મદદ કરી શકે. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે બેરેકની અંદર દળદાર કાગળો રાખવા, તેનું સંચાલન કરવું ખૂબ મુશ્કેલ બનશે. તાજેતરમાં, સરકારે જેલની અંદર રહેલા કેટલાક કેદીઓનું આધાર કાર્ડ મેળવ્યું છે. કેદીઓના લાભ માટે ઇ-પ્રિઝન વેબસાઈટ પણ શરૂ કરવામાં આવી હતી. તેમણે એવી પણ રજૂઆત કરી હતી કે,

જેલમાં ૩૦૦૦ કેદીઓ સામે માત્ર ૧૦ એસટીડી બૂથ ઉપલબ્ધ છે જ્યાંથી સજા પામેલ કેદીઓ માટે અઠવાડિયામાં માત્ર ૫ મિનિટ માટે જ સંપર્ક કરવાની છૂટ છે. પરંતુ, તમામ એસટીડી બૂથ કાર્યરત સ્થિતિમાં નથી.

૫.૪ છેલ્લે, અરજદારના વિદ્વાન વકીલે સુનીલ બત્રા વિ. દિલ્હી એડમિનિસ્ટ્રેશન, (૧૯૭૮) ૪ એસ.સી.સી. ૪૯૪ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં આપવામાં આવેલા માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે, જેમાં એવું ઠેરવવામાં આવ્યું છે કે, કેદીઓ હજુ પણ "વ્યક્તિ" છે જેઓ તમામ બંધારણીય અધિકારો માટે હકદાર છે સિવાય કે તેમની સ્વતંત્રતા કાયદાકીય પ્રક્રિયાની તમામ જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરતી પ્રક્રિયાઓ દ્વારા ઘટાડવામાં આવી હોય. વધુમાં, સુનીલ બત્રા વિ. દિલ્હી એડમિનિસ્ટ્રેશન, (૧૯૮૦) ૩ એસ.સી.સી. ૪૮૮ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે ઠેરવ્યું છે કે, "સજા પામેલ કેદીઓને માત્ર દોષસિદ્ધિના કારણે જ, તે અન્યથા ધરાવતા હોય તેવા તમામ મૂળભૂત અધિકારોથી વંચિત કરવામાં આવતા નથી. કાયદાની સત્તા હેઠળનું દબાણ, દોષસિદ્ધિને અનુસરીને, જેલના મકાનમાં રહેવા માટે તેના પોતાના બળથી, ભારતના સમગ્ર પ્રદેશમાં મુક્તપણે હરવા-ફરવાના અધિકાર અથવા વ્યવસાય કરવાના અધિકાર જેવા મૂળભૂત સ્વતંત્રતાઓ છીનવી લે છે. વ્યવસાય કરનાર માણસ તેની સજા ભોગવતી વખતે મસલત કરવાનો તેનો અધિકાર ગુમાવી દેશે પરંતુ બંધારણ અન્ય સ્વતંત્રતાઓની ખાતરી આપે છે જેમ કે મિલકત સંપાદન

કરવાનો, ધારણ કરવાનો અને તેનો નિકાલ કરવાનો અધિકાર જેના ઉપયોગ માટે કારાવાસ કોઈ અવરોધ બની શકે નહીં, તેવી જ રીતે સજા પામેલ કેદી પણ અનુચ્છેદ ૨૧ દ્વારા ખાતરી આપવામાં આવેલા મૂલ્યવાન અધિકાર માટે હકદાર છે કે કાયદા દ્વારા સ્થાપિત પ્રક્રિયા સિવાય તેને તેના જીવન કે વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાથી વંચિત કરવામાં આવશે નહીં.” સ્ટેટ ઓફ આંધ્રપ્રદેશ વિ. ચક્ષા રામકૃષ્ણ રેડ્ડી, ૨૦૦૦ (૫) એસ.સી.સી. ૭૧૨ અને સુબે સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા, ૨૦૦૬ (૩) એસ.સી.સી. ૧૭૮ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસોના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખીને, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, “પ્રિઝનર્સ એક્ટ” હેઠળની વ્યાખ્યા અનુસાર, સજા પામેલ કેદી છે, કાચા કામના કેદી છે અને નાગરિક કેદી છે, જે અટકાયતી કાયદા હેઠળ અટકાયતી હોઈ શકે છે. આ ત્રણમાંથી કોઈપણ કેટેગરીના કેદીઓ જેલમાં ધકેલાવા પર તેમના મૂળભૂત અધિકારો ગુમાવતા નથી.

૬. સામાવાળા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી હાર્દિક એ. દવેએ હાલની અરજીનો ભારપૂર્વક વિરોધ કર્યો છે અને દલીલ કરી છે કે, જેલમાં આવા ઇલેક્ટ્રોનિક ગેજેટ્સનો દાવો કરવાનો કેદીનો કોઈ સંપૂર્ણ અધિકાર નથી. અરજદાર ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓમાં લિપ્ત છે અને અગાઉ, તેમણે ભૂખ હડતાલ માટે હાકલ કરી હતી અને જેલ પ્રશાસન સામે અન્ય તત્વોને ઉશ્કેર્યા હતા. વારંવાર, પીસીઓ કોલની સુવિધા પણ બંધ કરવામાં આવી હતી અને તેમને હાઈ

સિક્યોરિટી સેલમાં રાખવામાં આવ્યા હતા અને તેમની ટેલિફોન સેવા સુવિધા ત્રણ મહિના માટે બંધ કરવામાં આવી હતી. વધુમાં, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે, અરજદાર પોતાની સેલમાં બિનઅધિકૃત રીતે મોબાઇલ અને બેટરી ધરાવતા પણ પકડાયા હતા અને તે માટે, એક જેલ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી છે. વધુમાં, તારીખ ૦૫.૦૧.૨૦૨૪ ના રોજ, અરજદારના કબજામાંથી મોબાઇલ અને ચાર્જર મળી આવ્યા હતા અને તે માટે, તેમની જેલ મુલાકાત સુવિધા સેવા બંધ કરવામાં આવી હતી. તેમનું જેલ વર્તન પણ સારું નથી. વારંવાર, જેલના નિયમોનું અનાદર કરવા બદલ તેમને શિક્ષા કરવામાં આવે છે. માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ પણ વિવિધ કારણો દર્શાવીને અને જાહેર શાંતિ પર થતી એકંદરે અસરને ધ્યાનમાં રાખીને તેમની ફરતો અરજી ફગાવી દીધી છે.

અરજદારના ઉપરોક્ત તથ્યો અને વર્તનને ધ્યાનમાં રાખીને, આ એવો કેસ નથી જ્યાં કોર્ટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી શકે. જો કે, સત્તાધિકારી પર જેલ મેન્યુઅલની જોગવાઈઓ મુજબ સુવિધાઓ પૂરી પાડવાની નિઃશંકપણે ફરજ છે અને તેથી, હાલની અરજી ગુણદોષ વિનાની હોવાથી, રદ થવાને પાત્ર છે.

૭. બંને પક્ષો તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીનું અવલોકન કર્યા પછી, એવું જણાય છે કે, અરજદાર વિરુદ્ધ સન ૨૦૧૩ માં જહાંગીરપુરા પોલીસ સ્ટેશન ખાતે ઇન્ડિયન પીનલ કોડ,

૧૮૬૦ ની કલમ ૩૭૬(૨)(સી), ૩૭૭, ૩૫૪, ૩૪૪, ૩૫૭, ૩૪૨, ૩૨૩, ૫૦૪, ૫૦૬(૨), ૧૨૦-બી, ૨૧૨, ૧૫૩ અને ૧૧૪ હેઠળના ગુનાઓ માટે એફ.આઈ.આર. સી.આર. નં. ૧-૩૧/૨૦૧૩ નોંધાઈ હતી, જેમાં, તોહમતનામુ ફરમાવવામાં આવ્યું હતું અને સેશન્સ કોર્ટે તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૯ ના ચુકાદા દ્વારા અરજદારને દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને (૧) કલમ ૩૭૬(૨): રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- ના દંડ સાથે આજીવન કેદ, અને દંડ ન ભરે તો એક વર્ષની સાદી કેદ; (૨) કલમ ૩૭૭: રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- ના દંડ સાથે આજીવન કેદ, અને દંડ ન ભરે તો એક વર્ષની સાદી કેદ; (૩) કલમ ૩૫૪: રૂ. ૨૫,૦૦૦/- ના દંડ સાથે ત્રણ વર્ષની સખત કેદ, અને દંડ ન ભરે તો છ મહિનાની સાદી કેદ; (૪) કલમ ૫૦૪: રૂ. ૫,૦૦૦/- ના દંડ સાથે એક વર્ષની સખત કેદ, અને દંડ ન ભરે તો ત્રણ મહિનાની સાદી કેદ; (૫) કલમ ૫૦૬(૨): રૂ. ૫,૦૦૦/- ના દંડ સાથે ત્રણ વર્ષની સખત કેદ અને દંડ ન ભરે તો એક મહિનાની સાદી કેદ; (૬) કલમ ૫૦૮: રૂ. ૫,૦૦૦/- ના દંડ સાથે એક વર્ષની સખત કેદ અને દંડ ન ભરે તો એક મહિનાની સાદી કેદ; (૭) કલમ ૩૨૩: રૂ. ૫૦૦/- ના દંડ સાથે છ મહિનાની સખત કેદ અને દંડ ન ભરે તો એક મહિનાની સાદી કેદના ગુના માટે સજા ફટકારી હતી; અરજદારને કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૫૭ (૩) હેઠળ પીડિતાને રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦/- નું વળતર ચૂકવવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો. તમામ સજાઓ સાથે ભોગવવાનો આદેશ

આપવામાં આવ્યો હતો. વધુમાં, અરજદાર વિરુદ્ધ અન્ય બે ગુનાઓ પણ નોંધાયેલા છે.

૮. આ અરજી દ્વારા હાલના અરજદારે સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા સમયગાળામાં વર્ડ પ્રોસેસર સુવિધા અને પ્રિન્ટર સાથેનો અંગત લેપટોપ/આઈપેડ/કોમ્પ્યુટર પૂરો પાડવા અને તે પર પોતાના વિચારો વ્યક્ત કરવા મંજૂરી આપવાની અરજ કરેલ છે અને મોબાઈલના ઉપયોગ સંબંધિત તારીખ ૦૫.૦૨.૨૦૨૧ ના પત્રવ્યવહારને (એનેક્સર-સી પર) કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા/ફેરફાર કરવા પણ અરજ કરેલ છે. એવું જણાય છે કે, એક શ્રી બી.એ.વિછવે, મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી, એનએસએસએલ ટ્રસ્ટ, મોટેરા, સાબરમતી, અમદાવાદ દ્વારા અરજદાર વતી અરજી કરવામાં આવી હતી અને મુખ્યત્વે એવા કારણોસર અરજદારને જેલમાં મોબાઈલ ફોન વાપરવાની મંજૂરી માંગવામાં આવી હતી કે, અરજદાર સામાજિક અને કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓમાં રોકાયેલા હોવાથી, તેમણે જેલમાંથી ટ્રસ્ટીઓ અને અન્ય વ્યક્તિઓ સાથે વાત કરવાની જરૂર છે. સદર અરજી લાજપોર સેન્ટ્રલ જેલ, સુરતના જેલ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ દ્વારા તારીખ ૦૫.૦૨.૨૦૨૧ ના પત્રવ્યવહાર દ્વારા એવું જણાવીને નાંજૂર કરવામાં આવી હતી કે જેલમાં મોબાઈલ ફોનનો ઉપયોગ પ્રોહિબિટેડ છે, જે અન્યથા પણ ધ પ્રિઝન્સ એક્ટ, ૧૮૯૪ ની કલમ ૪૨ અને ૪૫(૧૨) ના ભંગ સમાન છે અને ગૃહ વિભાગ, ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા

તારીખ ૦૭.૦૧.૨૦૧૪ ના પરિપત્ર નં.JLK/૧૭૨૦૦૮/૪૨૨૫/J મુજબ, જેલમાં પીસીઓ સુવિધાઓ કેદીઓને તેમના પરિવારજનો સાથે વાત કરવા માટે ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવે છે, પરંતુ કલમ ૩૭૬ અને અન્ય ગંભીર ગુનાઓ હેઠળ સજા પામેલ કેદીઓને પીસીઓ બૂથનો ઉપયોગ કરવા પર પ્રતિબંધ છે.

૯. વિજ્ઞાન સરકારી વકીલે પણ એ વાત તરફ ધ્યાન દોર્યું છે કે, જેલમાં એસટીડી/પીસીઓ ઉપલબ્ધ છે અને સમયગાળા મુજબ મુલાકાતોની છૂટ આપવામાં આવે છે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા તારીખ ૦૭.૦૧.૨૦૧૪, ૨૭.૦૩.૨૦૨૦ અને ૨૩.૦૪.૨૦૨૦ ના વિવિધ પરિપત્રો મુજબ પણ જેલમાં મોબાઈલના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ છે અને સમયગાળો પણ ફાળવવામાં આવ્યો છે. પરંતુ તારીખ ૨૭.૦૩.૨૦૨૦ અને ૦૭.૦૫.૨૦૨૧ ના બે ત્યારપછીના પરિપત્રોના કારણે, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે, અસામાજિક પ્રવૃત્તિઓ, રાજ્ય વિરોધી પ્રવૃત્તિઓ, આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ, ખંડણી, એક કરતાં વધુ ગુનાઓમાં સામેલ હોય તેવા, સામૂહિક બળાત્કાર, બળાત્કાર, એસિડ એટેક, ટાડા, પોટા વગેરે ગુનાઓમાં સામેલ હોય તેવા સજા પામેલ કે કાચા કામના કેદીઓને પીસીઓ બૂથની સુવિધાઓનો ઉપયોગ કરવા પર પ્રતિબંધ છે. અહીં કેસમાં, અરજદાર ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ ની કલમ ૩૭૬ અને અન્ય ગુનાઓ હેઠળના ગુના માટે સજા પામેલ કેદી છે. વધુમાં, તારીખ ૦૯.૧૨.૨૦૨૧ ના પરિપત્ર દ્વારા, રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઇ-વિક્રિટ પણ અમલમાં

મુકવામાં આવી છે અને તારીખ ૦૭.૦૧.૨૦૧૪ ના પરિપત્ર દ્વારા અગાઉ લાદવામાં આવેલો પ્રતિબંધ ત્યારપછી હટાવી લેવામાં આવ્યો છે અને સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર (એસઓપી) નક્કી કરવામાં આવી છે અને સદર એસઓપીના અનુસંધાને, તમામ કાયા કામના કેદીઓ અને સજા પામેલ કેદીઓ માટે ઇ-વિકિટની પણ મંજૂરી આપવામાં આવી છે. ઉપરોક્ત પરિપત્રોનું અવલોકન કરતાં, એવું જણાય છે કે સામાવાળા સત્તાધિકારીઓએ માનવ અધિકારો અને સજા પામેલ કેદીઓ અને કાયા કામના કેદીઓની મૂળભૂત જરૂરિયાતોની પૂરતી કાળજી લીધી છે.

૧૦. એ નોંધવું જરૂરી છે કે, સદર અરજી અરજદાર વતી કોઈ તૃતીય પક્ષ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી અને વાદગ્રસ્ત અરજીમાં, રાજ્ય સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા પરિપત્રોને કેદી અથવા સજા પામેલ કેદીઓ દ્વારા ક્યાંય પડકારવામાં આવ્યા નથી. જો કે, જેલ મેન્યુઅલની જોગવાઈઓ તેમજ પરિપત્રોને ધ્યાનમાં રાખીને, જેલમાં મોબાઈલનો ઉપયોગ પ્રોહિબિટેડ હોવાથી, ખાસ કરીને ધ પ્રિઝન્સ એક્ટની કલમ ૪૨, ૪૫ અને ૪૫(૧૨) ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, સદર અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી. આથી, તારીખ ૦૫.૦૨.૨૦૨૧ ના પત્રવ્યવહારને રદ કરવા માટે કોઈ કેસ બનતો નથી.

૧૧. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર મૂળભૂત અધિકારો ધરાવે છે અને તેઓ સામાજિક અને કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓમાં રોકાયેલા છે અને તેમણે ૧૯ પુસ્તકો લખ્યા છે અને જેલમાંથી તેમણે વધુ ૫ પુસ્તકો પ્રકાશિત કરાવ્યા છે અને સંશોધન હેતુ માટે તેમને મોબાઇલ/આઇપેડ/ટેબ્લેટ/કોમ્પ્યુટર વગેરેની જરૂર છે. જો કે, એ ઉદ્દેશ કરવો જરૂરી છે કે, અગાઉ આવા ઇલેક્ટ્રોનિક ગેજેટ્સ વિના અથવા જેલ પ્રશાસન તરફથી કોઈ પ્રતિબંધ કે અડચણ વિના, અરજદારે જેલમાંથી ૫ પુસ્તકો પ્રકાશિત કર્યા છે અને અરજદાર દ્વારા એવી કોઈ ફરિયાદ ઉઠાવવામાં આવી નથી કે જેલ પ્રશાસન દ્વારા તેમના અધિકારો અને તેમના મૂળભૂત અધિકારોને મર્યાદિત કે જોખમમાં મૂકવામાં આવ્યા છે. સજા પામેલ કેદી અધિકાર ધરાવે છે અને માત્ર કસ્ટડીમાં અટકાયત કરવામાં આવી છે તે તેના મૂળભૂત અધિકારોથી વંચિત રાખવા અને અમાનવીય તરીકે ગણવાનું કારણ નથી. અહીં, આ એવો કેસ નથી જ્યાં માનવ ગરિમાનો અધિકાર, પૂરતો ખોરાક, આરોગ્ય, તબીબી સંભાળ અને સારવાર જેવી મૂળભૂત લઘુત્તમ જરૂરિયાતો, સ્વચ્છ અને પૂરતા પીવાના પાણીની સુવિધા, રહેવાની જગ્યાની સ્વચ્છ અને સેનિટરી પરિસ્થિતિઓ, સેનિટેશન અને વ્યક્તિગત સ્વચ્છતા, પૂરતા કપડાં, પથારી, પોતાની પસંદગીના કાયદાકીય વકીલ રોકવા વગેરે જેવા અરજદારના મૂળભૂત માનવ અધિકારો હોય. સક્ષમ જેલ સત્તાધિકારી દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા તમામ કાયદેસરના હુકમો અને સૂચનાઓનું પાલન કરવું અને તમામ જેલના નિયમો અને વિનિયમોનું પાલન કરવું અને રાજ્ય સત્તાધિકારી

દ્વારા લાદવામાં આવેલા તમામ પ્રતિબંધોનું પાલન કરવું એ સજા પામેલ કેદીની ફરજ છે. અહીં, પ્રસ્તુત કેસમાં, આ એવો કેસ નથી જ્યાં સામાવાળા સત્તાધિકારીએ અરજદારના આવા મૂળભૂત અધિકારો અને મૂળભૂત માનવ અધિકારોનો ઇનકાર કર્યો હોય.

૧૨. અરજદાર બેરેકમાં પોતાના અંગત ઉપયોગ માટે પોતાના અંગત મોબાઇલ અને અન્ય ઇલેક્ટ્રોનિક સાધનોનો ઉપયોગ કરવા માંગે છે. આવી અરજ મંજૂર કરવી અને જેલમાં આવી વસ્તુઓ રાખવાની મંજૂરી આપવી, તે બીજું કંઈ નથી પરંતુ જેલ મેન્યુઅલ અને ધ પ્રિઝન્સ એક્ટના ભંગ સમાન છે. ધ પ્રિઝન્સ એક્ટની કલમ ૪૦ કેદીઓની મુલાકાત માટેની જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૪૧ મુલાકાતીઓની તલાશી માટેની જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૪૨ જેલના સંબંધમાં ગુનાઓ માટેની જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૪૩ કલમ ૪૨ હેઠળના ગુના માટે ધરપકડ કરવાની સત્તા પૂરી પાડે છે, જ્યારે કલમ ૪૫ જેલના ગુનાઓ માટેની જોગવાઈ કરે છે અને કલમ ૫૯ નિયમો બનાવવાની સત્તા પૂરી પાડે છે. કલમ ૪૫ (૧૨) મુજબ, કોઈ પણ વસ્તુ મેળવવી, કબજામાં રાખવી કે ટ્રાન્સફર કરવી એ ગુનો છે. અહીં ઉપરોક્ત વસ્તુઓ કબજામાં રાખવી પ્રોહિબિટેડ છે અને જો આવી મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે પરોક્ષ રીતે અરજદારને જેલના નિયમો અને જેલ મેન્યુઅલનો ભંગ કરવાની કે ઉદ્ધંધન કરવાની મંજૂરી આપે છે. જો અરજદારને મોબાઇલ અને ઇન્ટરનેટ સુવિધાઓ પૂરી પાડવામાં આવે, તો એવી

ભારે આશંકા છે કે, તેઓ તેમના અનુયાયીઓ અને બહારના લોકો સાથે સંપર્ક કરી શકે છે, જેના પરિણામે જાહેર શાંતિનો ભંગ થઈ શકે છે. જેલ મેન્યુઅલ પણ કેદીઓની મુલાકાતને મર્યાદિત કરે છે અને મુલાકાતીઓ પણ સુરક્ષાના હેતુ માટે તલાશી અને દેખરેખ હેઠળ હોય છે. જો જેલમાં મોબાઇલ વાપરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે બીજું કંઈ નથી પણ પરોક્ષ રીતે જેલના નિયમો અને વિનિયમોને બાયપાસ કરવા જેવું છે અને તેથી, આવી મંજૂરી આપી શકાય નહીં.

૧૩. જ્યાં સુધી અરજદારનો સંબંધ છે, તેમનું જેલ વર્તન પણ સારું નથી. વારંવાર, તેઓ ગેરકાયદેસર રીતે મોબાઇલ રાખતા અને વાપરતા જેલમાં પકડાયા હતા અને તે માટે જેલ ગુનાઓ પણ નોંધાયા છે. તેમ છતાં, તેમણે જેલમાંથી ભૂખ હડતાલ માટે હાકલ કરી હતી અને કેદીઓને ઉશ્કેર્યા હતા અને જાહેર શાંતિનો ભંગ કર્યો હતો અને આવી પ્રવૃત્તિઓ અસામાજિક તત્વો સાથે સાઠગાંઠ અને મિલીભગતથી કરવામાં આવી હતી. જો જેલમાં મોબાઇલ ફોન વાપરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે રાષ્ટ્રીય સુરક્ષાને જોખમમાં મૂકી શકે છે. ક્યારેક, કેદીઓ ષડયંત્ર રચતા હોય છે અને અસામાજિક તત્વોની મિલીભગતથી અને વ્યવસ્થિત યોજના બનાવીને, સજા પામેલ કે કાચા કામના કેદીઓ હુમલો કરવાનો અથવા કાયદો અને વ્યવસ્થા ખોરવવાનો પ્રયાસ કરી શકે છે. ઉપરોક્ત કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, જેલમાં ઇલેક્ટ્રોનિક સાધનોનો ઉપયોગ અસ્વીકાર્ય છે. અન્યથા પણ, હાથ પરના કેસમાં, અરજદારનું જેલ વર્તન પણ સારું નથી.

માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે પણ નીચેના પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખીને અરજદારની

ફરલો અરજી ફગાવી દીધી છે :-

"(એ) જેલ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટે ફરલો અરજી પર નકારાત્મક અભિપ્રાય આપ્યો હતો કારણ કે સામાવાળા જેલની અંદર ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓમાં રોકાયેલા હતા, જેમાં મોબાઇલ ફોન રાખવો અને જેલની બહાર સંપર્કો કરવા સમાવિષ્ટ છે;

(બી) સામાવાળા જો ફરલો પર મુક્ત થાય તો કાયદો અને વ્યવસ્થાનો ભંગ કરી શકે છે;

(સી) ફરલો મંજૂર કરવા અંગે આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ પોલીસ જ નો અભિપ્રાય માંગવામાં આવ્યો હતો અને તેમણે નીચેના કારણોસર વાંધા ઉઠાવ્યા હતા:

(ડી) ગુનાની તપાસ દરમિયાન, ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ પોલીસ પ એ સામાવાળાની ધરપકડ કરવા માટે એક ટીમનું માર્ગદર્શન કર્યું હતું અને સામાવાળાના ઠેકાણા અંગે જનતા પાસેથી માહિતી મેળવવા માટે તેમના ઓફિશિયલ સેલ ફોનની વિગતો મીડિયા સમક્ષ જાહેર કરી હતી. ૧૬ ઓક્ટોબર ૨૦૧૩ અને ૧૮ ઓક્ટોબર ૨૦૧૩ ના રોજ, ડીસીપીને સામાવાળાના 'સાધક' હોવાનો દાવો કરતી વ્યક્તિના ફોન કોલ્સ આવ્યા હતા, જેમાં જો તેઓ સામાવાળાની શોધ ચાલુ રાખશે તો ડીસીપીને મારી નાખવાની ધમકી આપવામાં આવી હતી. તપાસ કરતા માલૂમ પડ્યું કે તે મધ્યપ્રદેશનો રહેવાસી હતો અને તેની સામે એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી હતી;

(ઈ) સુરત આશ્રમના વહીવટકર્તાએ સામાવાળાની મુલાકાત લીધી હતી અને સામાવાળાએ રૂ. ૧ કરોડની લાંચ આપવા માટે તેમના લખાણમાં તેમને એક ચિઠ્ઠી આપી હતી. આશ્રમના વહીવટકર્તા અને અન્ય લોકોએ સામાવાળા વિરુદ્ધનો કેસ નબળો પાડવા માટે પોલીસ અધિકારીઓ, તબીબી અધિકારીઓ અને ન્યાયિક અધિકારીઓને લાંચ આપી હતી. આ વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી હતી. જો સામાવાળાને ફરલો પર મુક્ત કરવામાં આવે તો, તેઓ આવા ગુનાહિત કૃત્યો ચાલુ રાખી શકે છે;

(એફ) ફરિયાદીનું મનોબળ તોડવા માટે, તેમના પતિ, જેઓ ટ્રાયલમાં સાક્ષી હતા, તેમના પર ૨૮ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૪ ના રોજ ઘાતક હથિયાર વડે હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. સામાવાળા સાથે

સંકળાયેલા વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ આઈપીસીની કલમ ૩૦૭ અને ૧૮૮ હેઠળ ફરિયાદ, આઈસીઆર નં. ૫૦/૨૦૧૪ નોંધવામાં આવી હતી. જ્યારે આ વ્યક્તિઓની ધરપકડ કરવામાં આવી છે, તેઓ ભારતમાં અનુયાયીઓની વિશાળ ભીડને આકર્ષવાનું ચાલુ રાખે છે અને ભવિષ્યમાં ગુનાહિત કૃત્યો કરી શકે છે. જો સામાવાળાને ફરલો પર મુક્ત કરવામાં આવે તો તેઓ ફરિયાદીના પતિ અથવા અન્ય સાક્ષીઓને ધમકી પણ આપી શકે છે;

(જી) આસારામ કેસના સાક્ષી રાકેશ જયંતિલાલ પટેલ પર ૧૦ માર્ચ ૨૦૧૪ ના રોજ હથિયાર વડે તેમના માથા પર હુમલો કરવા અને ઈજા પહોંચાડવા બદલ બે અજ્ઞાત વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ આઈપીસીની કલમ ૩૨૪ અને ૧૧૪ અને ગુજરાત પોલીસ એક્ટ ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૩૫ હેઠળ ફરિયાદ, આઈસીઆર નં. ૩૧/૨૦૧૪ નોંધવામાં આવી હતી;

(એચ) આસારામ કેસના સાક્ષી દિનેશ ભગચંદી પર ૧૬ માર્ચ ૨૦૧૪ ના રોજ તેમના પર એસિડ ફેંકીને અને તેમની હત્યા કરવાનો પ્રયાસ કરીને હુમલો કરવા અને ઈજા પહોંચાડવા બદલ આસારામના સાધક હોવાનો દાવો કરતા બે વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ આઈપીસીની કલમ ૩૦૭, ૩૨૬(એ), અને ૧૧૪ હેઠળ ફરિયાદ, આઈસીઆર નં. ૬૯/૨૦૧૪ નોંધવામાં આવી હતી;

(આઈ) આસારામ કેસના સાક્ષી અમૃત પ્રજાપતિ પર ૨૩ મે ૨૦૧૪ ના રોજ જાનથી મારી નાખવાના ઇરાદાથી રિવોલ્વરથી ફાયરિંગ કરીને હુમલો કરવા અને ઈજા પહોંચાડવા બદલ એક અજ્ઞાત વ્યક્તિ વિરુદ્ધ આઈપીસીની કલમ ૩૦૭, આર્મ્સ એક્ટ ૧૯૫૯ ની કલમ ૨૫(૧)(એ)(બી) અને ૨૭, અને ગુજરાત પોલીસ એક્ટ ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૩૫(૧) હેઠળ ફરિયાદ, આઈસીઆર નં. ૧૩૩/૨૦૧૪ નોંધવામાં આવી હતી. સાક્ષીને ગંભીર ઈજા થઈ હતી અને સારવાર દરમિયાન તેમનું મૃત્યુ થયું હતું;

(જે) આસારામના કેસમાં અને સામાવાળાના કેસમાં સાક્ષીઓ વિરુદ્ધના ગુનાઓ પ્રવીણ વકીલ નામના વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવ્યા હતા. આ આરોપીએ ૧૫ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૪ ના રોજ જેલમાં સામાવાળાની મુલાકાત લીધા પછી આ સાક્ષીઓ વિરુદ્ધના ગુનાઓમાં વધારો થયો હતો. આમ, આ ગુનાઓ કરવામાં સામાવાળાની સંડોવણીની શક્યતા છે;

(કે) સામાવાળા વિરુદ્ધના કેસના સાક્ષી મહેન્દ્ર ચાવલા પર હુમલો કરવા બદલ આઈપીસીની કલમ ૩૦૭, ૪૫૨, ૧૨૦બી, અને ૩૪

અને આર્મ્સ એક્ટ ૧૯૫૯ ની કલમ ૨૫(૧)(એ) હેઠળ એફ.આઈ.આર., સીઆર નં. ૨૪૩/૨૦૧૫ નોંધવામાં આવી હતી. સામાવાળા સદર ઘટનામાં પરોક્ષ રીતે સામેલ હતા; અને

(એલ) સામાવાળા વિરુદ્ધના કેસની તપાસના સંબંધમાં, એક સાધકના ફ્લેટમાંથી જર બેગ જપ્ત કરવામાં આવી હતી. હાઇકોર્ટના નિર્દેશ અનુસાર બેગ ઇનકમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને સોંપવામાં આવી હતી. ઇનકમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટ દ્વારા દેશભરમાં રહેતા સાધકો પર દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા અને કરોડો રૂપિયાની મિલકતો જપ્ત કરવામાં આવી હતી. આમાંના મોટાભાગના રોકાણો સામાવાળા અને તેમના પિતા આસારામ વતી હતા. તપાસ દરમિયાન એક ઇન્સ્પેક્ટરને જાનથી મારી નાખવાની ધમકી આપવામાં આવી હતી અને ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી હતી;"

૧૪. કેસના ઉપરોક્ત તથ્યો અને સંજોગો, જાહેર શાંતિ અને અમન ખોરવાઈ જવાની આશંકા, અરજદારનું વર્તન અને ડેપ્યુટી સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ ઓફ જેલ, લાજપોર સેન્ટ્રલ જેલ, સુરત દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા અહેવાલના આધારે, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે અરજદારની ફરતો અરજી ફગાવી દીધી હતી. વધુમાં, જેલમાં અરજદારના વર્તનને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમને પૂરી પાડવામાં આવેલી સુવિધાઓ શિક્ષાના ભાગરૂપે સ્થગિત કરવામાં આવી હતી. મોબાઈલ ફોન, બેટરી અને તમાકુ જેવી બિનઅધિકૃત વસ્તુઓ રાખવા માટે અરજદારને અલગ હાઈ-સિક્યોરિટી સેલમાં રાખવામાં આવ્યા હતા. તદુપરાંત, તેમની કેન્ટીન સેવાઓ અને મુલાકાતના અધિકારો પણ એક મહિના માટે સ્થગિત કરવામાં આવ્યા હતા. અરજદારનું વર્તન તેમની સ્વતંત્રતાનો દુરુપયોગ દર્શાવે છે, અને તેમને જેલમાં લેપટોપ, કોમ્પ્યુટર કે આઈપેડ જેવી અંગત વસ્તુઓ રાખવાની મંજૂરી આપવાથી વધુ દુરુપયોગ થઈ શકે છે અને જાહેર શાંતિનો ભંગ થઈ શકે

છે. એ નોંધવું મહત્વપૂર્ણ છે કે, કારાવાસ દરમિયાન આવી પ્રોહિબિટેડ વસ્તુઓ રાખવાનો અરજદારનો કોઈ સંપૂર્ણ અધિકાર નથી. અરજદારના વર્તન અને હિસ્ટ્રી-શીટને ધ્યાનમાં રાખીને, સમાજના હિતને પ્રાથમિકતા આપવી જોઈએ. અપ્રાધ અને અપ્રાધીઓથી સમાજનું રક્ષણ એ અપરાધીના અંગત લાભ કરતાં વધુ મહત્વનું છે. ફોજદારી ન્યાયનો મૂળભૂત સિદ્ધાંત વ્યક્તિગત ન્યાય મેળવવાના બદલે સામાજિક ન્યાય પ્રાપ્ત કરવાનો છે. આવા ગંભીર કેસમાં, સમાજ અને પીડિતોના સમગ્ર હિતમાં, આવી મંજૂરીનો ઇનકાર કરવો ડહાપણભર્યું અને સલાહભર્યું છે. તમે ગમે તેટલા ઊંચા હો, કાયદો હંમેશા તમારાથી ઉપર છે અને કાયદાથી ઉપર કોઈ નથી. તેથી, સેલમાં અથવા જેલના હાઇ સિક્યોરિટી ઝોનમાં અંગત લેપટોપ, આઈપેડ વગેરે વાપરવા માટે આવી મંજૂરી આપવા માટે કોઈ કેસ બનતો નથી.

૧૫. યોગ્ય પ્રસંગે, એ ઉલ્લેખ કરવો અપ્રસ્તુત નહીં ગણાય કે, આપણે ડિજિટલ યુગમાં જીવી રહ્યા છીએ અને આપણે ટેકનોલોજીને અપનાવવી પડશે. ઇ-કોર્ટ પ્રોજેક્ટ પણ ઇ-વિક્ટિમની કલ્પના કરે છે અને ન્યાયિક પ્રણાલીનો ભાગ હોય તેવી ન્યાય માંગતી તમામ વ્યક્તિઓ માટે ન્યાયિક પ્રણાલી વધુ સુલભ, કાર્યક્ષમ અને ન્યાયસંગત હોવી જોઈએ અને તે માટે, ઇ-કોર્ટ, હાઇબ્રિડ હિયરિંગ, ઇ-સર્વિસીસ, ઇ-ફાઇલિંગ વગેરે જેવા વિવિધ પ્રોજેક્ટ્સ અમલમાં મુકવામાં આવ્યા છે અને યોગ્ય ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પણ વિકસાવવામાં આવ્યું છે.

આથી, જેલ પ્રશાસન માટે પણ ટેકનોલોજીને અપનાવવાનો અને જેલમાં ડિજિટલ વાતાવરણ ઊભું કરવાનો અને ઇ-સેવાઓની ઉપલબ્ધતા અંગે કેદીઓમાં જાગૃતિ ફેલાવવાનો અને જેલમાં ઇ-સેવા કેન્દ્ર અથવા ઇ-કોર્નર સ્થાપવાનો અને કેદીઓને વ્યાવસાયિક તાલીમ પૂરી પાડવાનો આ યોગ્ય સમય છે.

૧૬. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અનુરાધા ભાષિન વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, (૨૦૨૦) ૩ એસ.સી.સી. ૬૩૭ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં એવું ઠેરવવાની કૃપા કરી છે કે, અનુચ્છેદ ૧૯(૧)(એ) વાણી અને અભિવ્યક્તિના મૂળભૂત અધિકારને સમાવષ્ટ કરે છે અને આ અધિકારમાં વાજબી નિયંત્રણોને આધીન ઇન્ટરનેટના માધ્યમથી કોઈ પણ અભિવ્યક્તિ કરવાનો અધિકાર સમાવિષ્ટ છે. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે "વાજબી" શબ્દ પર ભાર મૂક્યો છે, જે નીચેના પાસાઓ સુધી મર્યાદિત છે (૧) રાષ્ટ્રની સાર્વભૌમત્વ અને અખંડિતતા (૨) રાજ્યની સુરક્ષા અને (૩) વિદેશી રાજ્ય સાથે મૈત્રીપૂર્ણ સંબંધો (૪) જાહેર વ્યવસ્થા, શિષ્ટાચાર, નૈતિકતા અથવા (૫) કોર્ટનો અનાદર, માનહાનિ અને (૬) ગુના માટે ઉશ્કેરણી અને સુઓ મોટો રિફરન્સ નં. ૪/૨૦૨૧ માં, રિટ અને નોટિસોની ઝડપી અને અસરકારક બજવણી (ફાસ્ટર) ના અમલીકરણ માટે જેલમાં ઇન્ટરનેટ સુવિધા પૂરી પાડવા નિર્દેશ આપ્યો હતો. કોવિડ-૧૯ દરમિયાન પણ, ઇ-વિક્રિટની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. સુધારાત્મક

અભિગમ હેઠળ પણ, રાજ્યએ યોગ્ય પગલાં લીધાં છે અને સજા પામેલ/કાચા કામના કેદીઓને વ્યાવસાયિક તાલીમ આપવાનું શરૂ કર્યું છે. પરંતુ, હાલના અરજદાર તેમના વર્તન અને ગુનાને જોતાં આવી સુવિધાઓ માટે હકદાર નથી, જેના માટે તેમને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે. વધુમાં, અરજદાર વિરુદ્ધ અન્ય બે ગુનાઓ પણ નોંધાયેલા છે.

૧૭. જો કે, આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે, તમામ કેદીઓને એક સરખા ગણવા અયોગ્ય ગણાશે. જેમ કે માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે મોહમ્મદ ગિયાસુદ્દીન વિ. સ્ટેટ ઓફ એ.પી., (૧૯૭૭) ૩ એસ.સી.સી. ૨૮૭ ના કેસમાં ઠેરવ્યું છે કે, “દરેક સંતનો એક ભૂતકાળ હોય છે અને દરેક પાપીનો એક ભવિષ્ય હોય છે”. રાષ્ટ્રપિતા મહાત્મા ગાંધીએ પણ કહ્યું હતું કે, “અપરાધ એ રોગી મનનું પરિણામ છે અને જેલમાં સારવાર અને કાળજી માટે હોસ્પિટલ જેવું વાતાવરણ હોવું જોઈએ”.

૧૮. ઉપરોક્ત તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને અને કેદીઓ અને બંદીવાનો માટે ભવિષ્યમાં સુધારો કરવાના હેતુથી, આપણે ઓપન-એર જેલો અને વ્યાવસાયિક તાલીમ કાર્યક્રમોના અમલીકરણ સહિત સુધારાત્મક અભિગમ અપનાવ્યો છે. વધુમાં, અમોએ મોડેલ જેલ મેન્યુઅલને અપડેટ કર્યું છે અને રજૂ કર્યું છે. આથી, રાજ્ય સરકાર માટે પ્રોજેક્ટ અમલમાં મૂકવાનો આ યોગ્ય સમય છે, રાજ્ય સરકારે

નિષ્ણાતોની સલાહ લેવી જોઈએ જેથી નક્કી કરી શકાય કે ટેક-સેવી યુઝર્સ દ્વારા તેને બાયપાસ કરવામાં આવતું અટકાવવા માટે હાર્ડવેર-આધારિત ફાયરવોલ અથવા અન્ય અદ્યતન ફુલ-પ્રૂફ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીને ઇન્ટરનેટ એક્સેસને અસરકારક રીતે કેવી રીતે નિયંત્રિત કરી શકાય અને જેલ સત્તાધિકારીની દેખરેખ હેઠળ સજા પામેલ/કાયા કામના કેદીઓની શૈક્ષણિક લાયકાતોને ધ્યાનમાં રાખીને તેમના જ્ઞાન અને સંશોધન હેતુને સમૃદ્ધ બનાવવા માટે સજા પામેલ/કાયા કામના કેદીઓને મર્યાદિત ઇન્ટરનેટ એક્સેસ પૂરો પાડવા માટે વ્યાપક વિગતવાર માર્ગદર્શિકા અને એસઓપી બનાવવી જોઈએ, જેમાં દુરુપયોગના કિસ્સામાં આવી સુવિધાઓ બંધ કરવાની સ્વતંત્રતા રહેશે.

૧૯. ઉપરોક્ત અવલોકનો અને નિર્દેશ સાથે, હાલની અરજી ગુણદોષ વિનાની હોવાથી, આથી રદ કરવામાં આવે છે. રુલ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે. પેરા-૧૮ માં કરવામાં આવેલા અવલોકનોના સંદર્ભમાં આ હુકમની નકલ ગૃહ વિભાગ, ગુજરાત રાજ્ય અને ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ (જેલ), ગુજરાત રાજ્યને મોકલવામાં આવે.

સહી/-

(હસમુખ ડી. સુથાર, ન્યાયમૂર્તી)

સુચિત

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.